

1980, 9. října – Sdělení VONS č. 209 „Tomáš Petřivý odsouzen“ o rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí odsuzujícím Tomáše Petřivého pro trestné činy útoku na veřejného činitele a vyhýbání se výkonu vojenské služby k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Okresní soud v Ústí nad Orlicí odsoudil dne 4. 9. 1980 v hlavním líčení Tomáše Petřivého, nar. 29. 12. 1955, bytem Bratislava, Sibirská 54, k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let do I. NVS. Senátu předsedal Jiří Radoš, soudci byli Ladislav Černý a Josef Cienciala. Tomáš Petřivý byl odsouzen za údajné napadení veřejného činitele (§§ 155/1b, 156/2 trestního zákona) a na základě rozsudku vojenského obvodového soudu v Prešově za vyhýbání se výkonu vojenské služby (§ 280/1 tr. z.).¹

O případu Tomáše Petřivého jsme již informovali ve sdělení č. 51.² Šlo o to, že Tomáš Petřivý byl dne 20. 9. 1978 při cestě do Polska donucen vystoupit z vlaku a byl převezen zpět do Československa. Přitom měl „vůči příslušníkům OPK Lichkov mjr. Janu Vávrovi a nstržm. Miroslavu Čejchanovi pronášet hrubé a urážlivé výroky, stejně si počínal i po vyvedení z rychlíku v železniční stanici Mezilesí, kde napadl a udeřil pěstí nadstrážmistra Čejchana a ppor. Petra Vavřinu“.³ Incidentu nebyly přítomny žádné civilní osoby. Vzápětí nato, ve dnech 22. a 23. září, byl Tomáš Petřivý zadržen v Praze a byl podroben celé řadě výslechů: příslušníci StB mu hrozili obviněním z různých trestních činů, což bylo součástí nátlaku, aby spolupracoval s StB jako informátor. Ve skutečnosti však bylo proti němu trestní stíhání zahájeno teprve 6. října, poté, co byl Tomáš Petřivý zadržen v Peci pod Sněžkou spolu s mluvčím Charty 77 Jaroslavem Šabatou a byl jediným očitým svědkem toho, jak byl Jaroslav Šabata fyzicky napaden. V té době Tomáš Petřivý studoval FAMU, ale 13. listopadu byl – pouze na základě vzneseného obvinění – ze studia vyloučen.

14. dubna 1979 nastoupil Tomáš Petřivý vojenskou službu a 15. května se pokusil o sebevraždu. Při této příležitosti

podotýkáme, že v Československu neexistuje náhradní vojenská služba pro osoby, jimž jejich přesvědčení brání sloužit se zbraní. Rovněž je hodno povšimnutí, že lékař, který Tomáše Petřivého ještě před jeho sebevražedným pokusem vyšetřoval, mu změnil diagnózu a odmítl jej přijmout do psychiatrické léčebny s odůvodněním „Kdybych vás přijal, bude zítra Svobodná Evropa hlásit, že zavíráme do blázince zdravé lidi“.

Tomáš Petřivý byl vzat do vazby pro § 280 trestního zákona (vyhýbání se výkonu vojenské služby) a 7. prosince 1979 odsouzen k trestu odnětí svobody na deset měsíců.⁴ Trest vykonal a nyní v září byl odsouzen znovu k souhrnnému trestu (viz § 35 trestního zákona: „Soud uloží souhrnný trest, když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvého stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný trestný čin.“)⁵ na dva roky odnětí svobody.

Prakticky to tedy znamená, že by Tomáš Petřivý šel ještě na 14 měsíců do vězení. Rozsudek dosud nenabyl právní moci, odsouzený se odvolal.⁶

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 14, s. 9–10.

POZNÁMKY

- ¹ Rozsudek je uložen in: OS v Ústí nad Orlicí, soudní spis k případu Tomáše Petřivého, spis. zn. 2 T 234/80.
- ² Dokument č. 51. K případu Tomáše Petřivého viz dále sdělení VONS č. 84, 214 a 249, dokumenty č. 84, 215 a 250.
- ³ Usnesení vyšetřovatele oddělení vyšetřování Okresní prokuratury v Ústí nad Orlicí Stanislava Koláře o zahájení trestního stíhání T. Petřivého pro trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 155, odst. 1, písm. b) tr. zák. a § 156, odst. 2 tr. zák. ze 6. 10. 1978 je uloženo in: OS v Ústí nad Orlicí, soudní spis k případu Tomáše Petřivého, spis. zn. 2 T 234/80; též LP, Sb. VONS, inv. č. 243, sign. I/1, kart. 40.
- ⁴ V rozsudku Vojenského obvodového soudu v Prešově vyneseném 7. 12. 1979 senátem složeným z předsedy kpt. Vladimíra Hudáka a soudců mjr. Jozefa Hudky a mjr. Michala Stupky bylo uvedeno, že Petřivý spáchal trestný čin vyhýbání se výkonu vojenské služby podle § 280, odst. 1

tr. zák., neboť „v poľudňajších hodinách dňa 15. 5. 1979 na izbe mužstva u Vojenského útvaru 8261 Brezno sa úmyselne poškodil na ľavom zápästi ruky, pričom toto zranenie si spôsobil žiletkou s úmyslom dosiahnuť, aby zo zdravotných dôvodov bol prepustený z výkonu vojenskej základnej služby“. Rozsudok je uložený in: OS v Ústí nad Orlicí, soudní spis k případu Tomáše Petřivého, spis. zn. 2 T 234/80.

⁵ V § 35, odst. 2 trestního zákona č. 140/61 Sb. z 29. 11. 1961 je uvedeno: „Soud uloží souhrnný trest podle zásad uvedených v odstavci 1, když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin. Spolu s uložením souhrnného trestu soud zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším. Souhrnný trest nesmí být mírnější než trest uložený rozsudkem dřívějším.“ *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, r. 1961, s. 470.

⁶ Případ Tomáše Petřivého vyvolal pozornost nejenom v Československu, ale i v zahraničí. Na jeho podporu založili ve Francii spisovatelé Claude Roy a Roger Ikor, filozof Vladimír Jankélévitch a matematik Laurent Schwartz Výbor na podporu Tomáše Petřivého. Zakládající prohlášení výboru, text jeho telegramu adresovanému prokurátorovi Okresního soudu v Hradci Králové [sic] vyjadřující rozhořčení nad odsouzením T. Petřivého a jeho překlad do češtiny a výzva k osvobození Petřivého adresovaná generálnímu prokurátorovi ČSSR Jánů Feješovi, ministru spravedlnosti ČSR Janu Němcovi a československému velvyslanci ve Francii Jánů Pudlákovi jsou uloženy in: LP, Sb. VONS, inv. č. 243, sign. IV/1, kart. 40. Kopie několika novinových článků z francouzského tisku k perzekuci Petřivého viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 243, sign. IV/1, 2 a 4, kart. 40. Viz též článek „Další výbor na obranu čs. občanů“ o založení Výboru na podporu [psáno obranu] T. Petřivého v Paříži in: *Americké listy*, 1980, č. 50 (12. 12.), s. 3